

Bořivoj

- První historicky doložený člen rodu Přemyslovců, ti odvozovali svůj původ od bájného Přemysla oráče, který si vzal Libuši a stal se tak prvním českým vládcem.
- Roku 855 se nechal spolu s manželkou Ludmilou pokřtít Metodějem.
- Po rozpadu velkomoravské říše uznal roku 895 Bořivojův syn Spytihněv I. V bavorském Řezně podřízenost přemyslovských knížat východofrancké říši, čímž rozhodl o začlenění českého státu do kulturní oblasti latinského Západu.

Vratislav I.

- Bratr Spytihněva I., manželka Drahomíra, synové Václav a Boleslav.
- Po jeho smrti se ujala regentské vlády Drahomíra.

Václav (svatý) (907–935)

- Snažil se posílit vliv křesťanství.
- Roku 929 vpadl do země saský král Jindřich I.
- Český kníže uhájil samostatnost, ale musel změnit politickou orientaci z bavorského Řezna na Sasko.
- Výrazem nových zahraničních vztahů bylo založení kostela sv. Víta (světce uctívaného zvláště v Sasku) na Pražském hradě.
- Dne 28. září 935 byl Václav zavražděn družiníky svého bratra Boleslava na jeho hradišti Staré Boleslavi.
- Důvodů je více: od pouhé snahy se zmocnit trůnu až po nesouhlas s politikou svého bratra.

Boleslav I. (Ukrutný)

- Po nástupu na trůn dlouho válčil se Saskem, nakonec však uznal převahu krále a pozdějšího císaře Oty I.
- Za jeho vlády byly raženy nejstarší české mince – stříbrné denáry – a vznikl Vyšehrad, který střežil pražskou kotlinu od jihu.
- Roku 955 se Čechevé již jako spojenci Oty I. účastnili vítězné bitvy s Maďary na Lešském poli u Augsburgu.
- Zatímco na Boleslavovi I. lpěla vina za bratrovraždu a byl proto středověkými dějepisci nazván „Ukrutný“, jeho děti Boleslav II. Pobožný, Mlada a Doubravka si získaly uznání za aktivní církevní politiku.
- Doubravka se v roce 966 provdala za knížete Měška I. (nejstaršího historicky doloženého polského knížete z rodu Piastovců) – syn Boleslav Chrabrý

Boleslav II. (Pobožný)

- Rozšířil přemyslovskou vládu na oblast Moravy, Slezska, Slovenska (západního) a Malopolska (území Vislanů).
- Zasloužil se o založení pražského biskupství v roce 973, prvním biskupem byl Sas Dětmar.
- České území přestalo být podřízené biskupství v Řezně (nyní spadalo pod arcibiskupství mohučské).
- Díky založení biskupství posílilo i postavení českého knížete, český stát tak vstoupil mezi vyspělé křesťanské státy.

Spor se Slavníkovci

- Narůstali politické ambice Slavníkovců, kteří užívali vévodskému titulu a začali razit mince v Malíně a v Libici.
- Situace se vyostřila expanze polských knížat Měška I. A jeho syna Boleslava I. Chrabrého, kteří vytlačili české družiny z Krakova a Slezska.
- To přispělo k nepřátelství mezi Přemyslovci a Slavníkovci.
- V září roku 955 dobyla družina Boleslava II. hradiště Libici a pobila všechny přítomné členy rodu.
- Přemyslovci tímto drsným způsobem zlikvidovali možné rivaly a s konečnou platností si zajistili převahu na českém území.

Spory o trůn

- Kolem roku 1000 se český stát dostal do potíží – rozpory mezi vládnoucími Přemyslovci, větší podíl na nich měl vznik Polska a Uher.
- Právě Polsko získalo většinu území ovládnutých oběma Boleslavy, takže český stát zůstal omezen jen na vlastní Čechy.
- Sporů o vládu mezi syny Boleslava II. Boleslavem III. Ryšavým, Jaromírem a Oldřichem
- Boleslav III. nechal bratra Jaromíra vykastrovat a Oldřicha se pokusil utopit v lázních, navíc se dostal do střetu s pražským biskupem a velmoži
- Koncem roku 1002 byl vypuzen Boleslav III. Ryšavý, protože vládl krutě, proto lidé povstali a vyhnali ho
- Po vypuzení Boleslava III. z Čech byl velmoži osloven Vladivoj (asi rovněž Přemyslovec).
- Vladivoj se obrátil na římsko-německého krále Jindřicha II., od něhož přijal roku 1002 český stát v léno. Tím pouze potvrdil příslušnost do svazku rodící se Svaté říše římské.
- Až obavy krále Jindřicha II. z rostoucí moci Boleslava Chrabrého přivedily obrát, s říšskou pomocí byli Poláci z Čech vypuzeni a vlády se měli chopit Boleslavovi synové.
- roku 1004 nastoupil na trůn Jaromír, ale neustále soupeřil o trůn se svým bratrem Oldřichem

- 1012 byl nucen Jaromír uprchnout ze země a na trůn usedl jeho bratr Oldřich

Oldřich

- Vítězně z bojů o trůn vyšel kníže Oldřich, který začal vládnout roku 1012.
- Asi roku 1019 dobyl s pomocí syna Břetislava na Polácích Moravu, později mu zde předal správu.
- Moravu chápali jako marku (nárazníkové území chránící přemyslovský stát proti prvnímu úderu případných uherských nájedů).

Břetislav I. (Český Achilles)

- Po Oldřichově smrti byl s Jaromírovým souhlasem zvolen za panovníka Oldřichův syn Břetislav.
- Kvůli své odvaze a statečnosti byl nazýván „český Achilles“.
- Byl nemanželský syn, proto hrozilo nebezpečí, že ztratí nárok na knížecí trůn.
- Aby tomu předešel, oženil se s německou šlechtičnou Jitkou.
- Synové: Spytihněv II., Vratislav II., Konrád I. Brněnský, Ota I. Olomoucký, Jaromír

Expanze knížete Břetislava I.

- V roce 1039 vedl výpravu do Polska.
- Nad hrobem sv. Vojtěcha ve Hnězdně dal vyhlásit tzv. Břetislavovy dekrety (první známý český zákoník, směřující proti přežívajícím pohanským zvyklostem).
- S Vojtěchovými ostatky se pak vrátil do Čech s domněním, že papež povýší pražské biskupství na arcibiskupství. K tomu ale nedošlo.
- Naopak, Břetislav se 2x utkal s římsko-německým panovníkem, který žádal, aby mu český kníže složil slib věrnosti a vrátil polskou kořist.
- V prvním střetnutí roku 1040 Břetislavovo vojsko zvítězilo, v dalším roce byl Břetislav donucen slíbit poslušnost Jindřichovi III.
- Po jeho smrti až do počátku 13. století platil tzv. **stařešinský řád** (vládl nejstarší mužský potomek přemyslovského rodu, zbylí mužští členové rodu měli údíly na Moravě (zejména v Olomoucko, Brněnsko a Znojemsko) a v Čechách
- Po Břetislavovi převzal vládu jeho syn Spytihněv II., který usiloval o návratu k jednovládě, ale marně

Vratislav II.

- Nejúspěšnější z Břetislavových synů.
- V roce 1063 prosadil zřízení biskupství v Olomouci.
- V období jeho vlády došlo k tzv. boji o investituru (zápas mezi římskými papeži a císaři o to, kdo bude v říši vybírat a uvádět do úřadu biskupy, arcibiskupy a opaty) mezi císařem Jindřichem IV. a papežem Řehořem VII.
- Zatímco Polsko a Uhry sledovaly gregoriánskou (prořehořskou) politiku, Vratislav II. vystupoval na straně Jindřicha IV.
- Roku 1085 jej císař Jindřich IV. povýšil na krále. Tím se stal český vládce druhým nejvýznamnějším feudálem ve Svaté říši římské.
- Titul získal Vratislav pouze pro svou osobu, nebyl dědičný.
- Slavnostní korunovace, provedená roku 1085/1086 v Praze, ale ukázala, že Češi a Moravané vytvořili mezinárodně uznávaný stát, který se pevně začlenil do západokřesťanské Evropy.
- Česká vojska se účastnila bojů s císařovými odpůrci v říši, Vratislav II. obdržel v léno Míšeňsko a získal slib na zisk Rakouska.

Břetislav II. a Konrád I. Brněnský

- Na sklonku Vratislavovy vlády došlo k odboji jeho syna Břetislava II., který podpořila „mladší“ a nižší část aristokracie, to bylo projevem nedůvěry ve starobylý systém seniorátu. Břetislav II. byl sice poražen, ale po epizodické vládě strýce Konráda I. Brněnského se ujal vlády.
- Vnitřní napětí však pokračovalo, nechal vypudit část předáků a brzy na to zbavil moci brněnské Přemyslovce.
- Roku 1100 byl na loveckém dvoře ve Zbečně zavražděn.

Boje o trůn

- Po Břetislavově smrti byl nejstarším Přemyslovcem právě vyhnaný Oldřich Brněnský, ale předáci a biskup Heřman povolali Bořivoje II – nevlastní bratr Břetislava II.
- Toto narušení seniorátu plánoval i Břetislav II., chtěl nástupnictví jen na větev Vratislavových synů.
- Bořivoj II. ale měl velké potíže, do Čech se vrátilo dávno vypuzené rody.
- Roku 1107 svrhl Bořivoje II. Svatopluk Olomoucký a ve shodě s bratrem Bořivoje Vladislavem (jenž se měl stát jeho nástupcem) byl dosazen na trůn.
- Kníže strávil své panování na výpravách a do vnitřních záležitostí zasáhl vyvražděním Vršovců roku 1108, byl to drastický masakr, při němž padli všichni Vršovci přítomní v Čechách.

- V následujícím roce byl Svatopluk zavražděn.
- Jeho družina se pokusila prosadit za vládcе jeho bratra Otu Olomouckého, ale čeští předáci obhájili nástup Vladislava I.
- Vladislav I. obnovil integritu českého státu.
- Na sklonku jeho života ve snaze vyhnout se dalším krvavým obětím převzala aristokracie spolu s královnou Svatavou (vdova po Vratislavovi II.) iniciativu do svých rukou a za nástupce určila Vladislavova bratra Soběslava I.

Soběslav I.

- Nejmladší syn Vratislava II.
- Soběslav I. vrátil Vratislavovi z linie brněnských Přemyslovců jeho úděl, o který tak přišel Ota Olomoucký, jenž předtím s Vladislavovým souhlasem vládl na celé Moravě a byl nejstarším Přemyslovcem
- Ota se proto uchýlil k římskému králi Lotharovi III., aby mu napomohl k vládě v Čechách.
- Něco takového bylo v rozporu se zájmy šlechty.
- bitva u Chlumce roku 1126 Soběslav se šlechtou proti Lotharovi
- Nesešli se jako pouhá Soběslavova družina, ale jako sebevědomí obhájci své země.
- Soběslav vyhrál, Ota padl, vztah mezi Lotharem a Čechami byl upraven podle formálního lenního vztahu.

Vladislav II. (Vladislav I.)

- V roce 1140 se uplatnila plně vůle šlechty, když dosadila na trůn mladého Vladislava II., syna Vladislava I.
- Nezkoušený kníže se zprvu špatně vyrovnával s nesnesitelnou vládyčtivostí předáků
- Roku 1158 obdržel od římského císaře Fridricha I. Barbarossy v Řezně královský titul (jako král Vladislav I.), který získal za pomoc Čechů na tažení proti Milánu v roce 1156.

Zmatek v říši

- V roce 1172 se Vladislavův syn Vojtěch jako stoupenec papeže Alexandra dostal do konfliktu s císařem.
- To mělo závažné následky pro další vývoj.
- Vladislav se pokusil zajistit abdikací vládu a královský titul pro svého syna Bedřicha, jenž měl podporu šlechty, poprvé princip primogenitury (nástupnictví nejstaršího syna).
- Císař však volbu neuznal a určil za vládce Oldřicha, který pak předal vládu Soběslavovi II., jehož pak šlechta s velkou nechtí přijala.
- To vneslo do říše zmatek, mnozí Přemyslovci se pokoušeli zmocnit moci nebo vybudovat vlastní knížectví.

Soběslav II. (bratranec Vladislava I.)

- Nedokázal si získat důvěru šlechty, ani vytvořit dostatečnou protiváhu z řad nižších bojovníků (proto dostal přídomek „kníže sedlák“).
- V bojích mezi Přemyslovci se postupně ztrácela autorita českého vládce a ambiciózní členové dynastie opět hledali podporu u římských panovníků.

Konrád II. Ota a Jindřich Břetislav

- Na řezenském setkání Přemyslovců a českých předáků s císařem Fridrichem I. Barbarossou v roce 1182 byla Konrádovi udělena hodnost markraběte jako říšského knížete, čímž vzniklo markrabství moravské, které bylo podřízené císařské moci.
- Samotného postavení a hodnosti říšského knížete dosáhl v roce 1187 i pražský biskup Jindřich Břetislav.
- Na českém trůně se pak vystřídali oba ambiciózní Přemyslovci, Konrád II. Ota (1189-1191) i Jindřich Břetislav (1193-1197).
- Roku 1197 se vlády ujal Přemysl Otakar I. – syn Vladislava II.

Přemysl Otakar I. (1197–1230)

- zahájil vzestup českého státu, syn Vladislava II. a Judity Durynské
- Zlatá bula sicilská
 - vydal ji roku 26. 9. 1212 císař Fridrich II. v Basileji jako odměnu za podporu v boji a za pomoci při získání římského trůnu
 - název listiny – sicilská pečeť (jediná, která byla k dispozici Fridrichovi)
 - zaručen dědičný královský titul, čeští stavové rozhodují o volbě krále a císař jen potvrdí, král má právo dosazovat biskupy, vymezovala hranice českých zemí, český král se musí účastnit říšského sněmu, král má právo volit císaře SŘŘ = stal se kurfiřtem
 - nedělitelnost státu, dědičný královský titul, právo dosazovat biskupy, jeden ze 7 voličů císaře
- zaměnil seniorát za primogenituru (vládnout bude nejstarší syn panovníka) – snaha zabránit sporům o trůn
 - správu Moravy svěřoval do rukou svých synů
- změnil znak českého království z plaménkové (svatováclavské) orlice na dvouocasého českého lva = symbol moci a úspěchu; zobrazuje se dvouocasý stříbrný lev na červeném poli

- zakládal královská města: Olomouc, Hradec Králové
- denáry nahradil brakteáty – mincovní reforma

Václav I. Jednooký (1230–1253)

- korunován roku 1228 s manželkou Kunhutou Štaufskou
- 1241 bitvu u Lehnice (Polsko) – odražen útok mongolského Tatarů, kteří plenili Moravu
- 1247 – se proti němu vzbouřila šlechta a zvolila si za krále jeho syna Přemysla Otakara II., PO II. poražen a prozatím dostal od otce titul moravského markrabě
- začaly se užívat erby

Přemysl Otakar II. Král železný a zlatý (1253–1278)

- král železný a zlatý (silný a bohatý)
- sňatek s Markétou Babenberskou → rozšířil území státu o Horní a Dolní Rakousy, Štýrsko, Korutany (byla o 30 let starší → rozvod)
- vydal se na křížové tažení do Pobaltí, aby získal podporu papeže, zde 1255 založil Královec (Východní Prusko), dnešní Kaliningrad (Rusko)
- 1260 – bitva u Kressenbrunnu (o rakouské Štýrsko) proti uherskému králi Bélovi IV., vyhrál → definitivní zisk Štýrska → oženil se s Kunhutou Uherskou (Bélova vnučka)
- snaha získat korunu římského krále, německá šlechta ale volí Rudolfa Habsburského (chtěli oslabit jeho moc)
- konflikty s českou šlechtou (Vítkovci – Závíš z Falkenštejna) a Rudolfem Habsburským
- spory vyvrcholily 26. 8. 1278 - bitva na Moravském poli – utkal se zde proti Rudolfovi Habsburskému, ale zradila ho šlechta → poražen a zabit
- po smrti Přemysla se ujímá vlády Ota Braniborský (poručník Václava II.)

Ota Braniborský

- poručník Václava II. (věznil ho na Bezdězu a v Braniborsku)
- měl zajistit jeho výchovu, to se nestalo, Václav neuměl číst ani psát
- „zlá léta“ – šlechtická anarchie, hladomor, epidemie, drancování Čech
- šlechta se poté spojila s městy, vyhnala Branibory a vykoupila Václava za 20 000 hřiven

Závíš z Falkenštejna

- nový manžel královny Kunhuty
- princ Václav se vrátil do Prahy 1283, získal si jeho přízeň a stal se jeho rádcem
- 1290 popraven před Hlubokou

Václav II. (1283–1305)

- po smrti svého otce byl vězněn na hradě Bezděz, matka Kunhuta ho opustila
- Václav převezen do Branibor, české království ve správě jeho strýce Oty Braniborského – neblahé období „Braniborů v Čechách“ (drancování)
- Václav vykoupen českou šlechtou i městy, návrat do země (1283), spolupráce s matčíným novým manželem Závíšem z Falkenštejna, později roztržka a Závíšova poprava
- oženil se s Gutou Habsburskou (dcera Rudolfa I.)
- za jeho vlády se v Kutné Hoře našlo veliké naleziště stříbra (1290)
- 1300 – horní zákoník – stanovil pravidla těžby a prodeje stříbra
- král polský (sňatek s Eliškou Rejčkou) – v Polsku vymírají Piastovci
- pro svého syna Václava III. získal i korunu uherskou (po vymřelých Arpádovcích)

Václav III. (1305–1306)

- manželka Viola Těšínská
- 3 koruny: uherská (přijal jméno Ladislav V.), polská a česká
- musel se vzdát koruny uherské, aby udržel korunu polskou, ale začali se proti němu bouřit i Poláci (kníže Lokýtek)
- při tažení do Polska, aby uhájil polskou korunu zavražděn v Olomouci 4. srpna 1306 = vymření Přemyslovců po meči
- Přemyslovci vládli 421 let, 30 panovníků, první a poslední domácí (česká) dynastie

Rudolf habsburský (1306–1307)

- vzal si Elišku Rejčku (vdovu po Václavovi II.), král kaše – hamižný

Jindřich Korutanský (1307–1310)

- manžel Anny Přemyslovny (dcery Václava II.)
- neschopný vládce – bezcharakterní, neschopný
- opoziční skupina mocných pánů, ti naplánovali sňatek Elišky Přemyslovny a Jana Lucemburského